

til at bortfjerne det — hvad skal jeg kalde det — Umyndighedsstempel, der endnu paa-hviler en stor Klasse af vore Medborgere. Der er imidlertid endnu een Side ved dette Lovforslag, der egner det til Ubefaling heri Thinget, og som jeg skal tillade mig at frem-hæve. Det er nemlig den, at det igjen-nem dette Lovforslag vil lyfkes os at aabne en Breche — skjøndt ganske vist kun en lille Breche — i den bestaaende militaire Rets-bygning. Den bestaaende militaire Retsbygning er at sammenligne med et gammelt, falde-færdigt Huus og efter min Overbeviisning idet mindste er dens Ude dens væsentligste om ikke dens eneste Fortjeneste. Det er Dem be-kjendt, mine Herrer, at den militaire Rets-bygning hviler paa Grundlag af Christian den 5tes Rigsartikelsbreve af 1683 og paa et In-fanterireglement, der er affattet paa Tydsk, som den. Dag i Dag gjælder i den tydske Text, og som skriver sig fra det forrige Aarhundredes Midte, i Forening med endeel andre Love og Anordninger, der iøvrigt hverken ere mange eller betydelige og som i alt Væsentligt ere udsprungne af den samme Aand som Krigs-artikelsbrevene og Infanterireglementet. Den militaire Retsbygning som saadan var be-regnet paa de Tidsforhold, der fandt Sted umiddelbart efter Souverainitetens Indførelse, og det var eet af dens Formaal blandt andet at styrke den nys erhvervede Arve- og Ene-voldsregjering. Den var knyttet til Forudsæt-ningen om, at Hæren dannedes ved Hvervning af leiede Tropper, altsaa af Soldater af for-skjellige Nationaliteter, Soldater, som idag tjente een Herre og imorgen en anden; den var knyttet til Forudsætningen om en lang-varig, ofte livsvarig, Tjenestetid og endelig til Forudsætningen om en dyb Kluft imellem de Befalende og Adlydende. De Forudsætninger, som nu ere tilfede, kunde der dengang aldeles ikke være Tale om. Hele den daværende Stands-forskjel mellem Adlydende og Befalende er jo nu udslettet; Hæren dannes nu ikke mere ved Hvervning, men ved Udskrivning blandt Landets

egne Børn, Tjenestetiden er yderlig kortvarig, og Forholdene have, kort sagt, idet Hele for-andret sig saaledes, at den militaire Retsud-vikling, der ikke har holdt Skridt med Tidens og Forholdenes Fremadskriden, nu staaer som en forunderlig Antiquitet med hele det 17de Aarhundredes Kjendingspræg ved sig. Det er derfor, mine Herrer, at vi endnu finde disse saa barbariske Straffe, som endnu efter Bog-staven, om ikke efter Udførelsen, gjælde i den mili-taire Ret — vi sit en lille Mundsmaag deraf ved at høre de Bestemmelser, som det værede Med-lem nys oplæste, og Thinget har jo selv, da Krum-slutningsloven ifjor var til Forhandling, havt Væilighed til at faae et lille Indblik i de for-skjellige Straffearter og Straffemaader, som Mi-litairretten anvender. Derfor sætter den mili-taire Rettergang et saa stort Dommerappa-rat i Bevægelse, medens den paa den anden Side indeholder en saa ringe Betryggelse for den Anklagede; derfor er den arbitraire Straffe-myndighed, eller Myndigheden til at iffende Straffe uden Dom bevaret i et Omfang, som gaaer langt ud over Tjenestens Lary, og der-hos ud over, hvad Villighed og Retfærdighed tilfuger; derfor har der i umiddelbar Forbin-delse med den i og for sig naturligtvis i høieste Grad nødvendige Lydighedspligt udviklet sig dette forunderlige og befynderlige og i visse Tilfælde endog latterlige Begreb om det saa-kaldte militaire Respectforhold udenfor Tjene-sten, som de forffjellige Landes Lovgivninger allerede have forladt eller ere i Begreb med at forlade, medens det hos os endnu staaer i fuld Blomstring. Derfor er det — for at jeg skal nævne en Ting endnu — at det mili-taire Børnething er bevaret i hele sit gamle Omfang, saa at det omfatter alle af Mili-taire begaaede Forseelser, der begaaes, hvad en-ten de stride mod Tjenesten eller ikke, og der-for endelig er det, at vi støde paa saadanne Urimeligheder som de, dette Lovforslag søger at fjerne, og hvoraf der vel gives adskillige endnu, hvormom maaskee andre Medlemmer her i Salen kunne have Erfaring. Efter hvad